

de Nationale
ombudsman

Rapport

Publicatiedatum: 25 maart 2015

Rapportnummer: 2015/051

Feiten

Verzoekster reed op 22 juli 2013 op haar fiets door een parkeergarage en raakte betrokken bij een aanrijding met een auto. Zij raakte even buiten bewustzijn en werd met een ambulance ter controle overgebracht naar het ziekenhuis, waar zij diezelfde dag weer werd ontslagen. De politieambtenaren K. en H. kwamen ter plaatse en schakelden de verkeersspecialisten D. en G. in, die een onderzoek instelden naar de toedracht van de aanrijding. Zij hebben de exacte toedracht van de aanrijding niet kunnen vaststellen en hun was niet gebleken van een overtreding dan wel een misdrijf. De politieambtenaren K. en H. hebben een en ander vastgelegd in een mutatie, welke D. en G. hebben aangevuld met een zogenaamde formutra.

Bij brief van 3 september 2013 diende verzoekster een klacht in bij de politie. Verzoekster had een brief van de verzekeringsmaatschappij ontvangen waarin stond dat zij plotseling linksaf ging. Dit is volgens verzoekster onjuist. Zij klaagde erover dat politieambtenaar K. zich bij de afhandeling van de aanrijding niet objectief heeft opgesteld en slechts heeft geluisterd naar het verhaal van de bestuurder. Verzoeksters advocaat stelde in haar brief van 25 februari 2014 aan de politiechef dat verzoekster ernstig letsel heeft opgelopen en nog aan het revalideren was. Zij verzocht de politiechef alsnog een proces-verbaal op te maken.

De klachtencommissie adviseerde de politiechef de klachten ongegrond te verklaren. Ten aanzien van de klacht over de partijdigheid van politieambtenaar K. overwoog de klachtencommissie dat K. zorgvuldig en onpartijdig heeft gehandeld door op eigen initiatief de verkeersongevallenanalyse in te schakelen om een onderzoek naar de toedracht van de aanrijding in te stellen. Uit dat onderzoek kon de exacte toedracht niet worden vastgesteld en er was niet gebleken van een overtreding of misdrijf. In verband hiermee werd volstaan met het opmaken van een mutatierapport, aldus de klachtencommissie. Ten aanzien van de klacht dat de politie geen proces-verbaal heeft opgemaakt, overwoog de klachtencommissie dat de politie in overeenstemming met de Aanwijzing verkeersongevallen (Zie Achtergrond) heeft gehandeld. Verzoekster had het door haar opgelopen letsel en het feit dat de getuigen de aanrijding volgens haar hadden gezien niet feitelijk onderbouwd. Tijdens het telefoongesprek met politieambtenaar K. enkele dagen na de aanrijding heeft verzoekster aangegeven alleen een zware kneuzing aan haar heup te hebben opgelopen. Op grond van de bevindingen heeft de politie terecht besloten geen proces-verbaal van de aanrijding op te maken en kon zij volstaan met het opmaken van een registratie in het bedrijfsprocessensysteem van de politie.

De politiechef nam het advies van de klachtencommissie over en achtte de klachten ongegrond.

Klacht

Verzoekster raakte op 22 juli 2013 betrokken bij een aanrijding. De politie kwam ter plaatse en er werd een onderzoek ingesteld naar de toedracht van de aanrijding. Verzoekster klaagt er in dit verband over dat:

- een betrokken politieambtenaar zich niet objectief heeft opgesteld bij de afhandeling van de aanrijding;
- de politie de aanrijding onjuist heeft vastgelegd, in die zin dat er geen proces-verbaal is opgemaakt en dat de mutatie geen weergave is van de feitelijke toedracht.

Visie verzoekster

Verzoekster heeft aangegeven dat zij de bestuurder hoorde zeggen dat hij zich schuldig voelde en haar een bloemetje wilde sturen, waarna politieambtenaar K. zou hebben gezegd dat hij geen medelijden hoefde te hebben met verzoekster en geen bloemetje hoefde te sturen, omdat de aanrijding niet zijn

schuld was. Verder stelde verzoekster dat politieambtenaar K. haar ter plaatse niets had gevraagd en slechts heeft opgeschreven wat de bestuurder van de auto beweerde. Volgens verzoekster toonde politieambtenaar K. op geen enkele manier zijn medeleven.

Nadat verzoekster uit het ziekenhuis is gekomen, heeft zij telefonisch met politieambtenaar K. gesproken. Haar kant van het verhaal had K. niet geïnteresseerd, aldus verzoekster. K. had tegen haar gezegd dat hij haar de schuld had gegeven omdat zij toch wel verzekerd was voor het ambulancevervoer, aldus verzoekster.

In de mutatie is opgenomen dat het een ongeval betrof met uitsluitend materiële schade.

Politieambtenaar K. is er ten onrechte vanuit gegaan dat zij geen ernstig letsel heeft opgelopen, aldus verzoekster. Vijf dagen na het ongeval is de rapportage afgesloten, maar toen kon nog niet worden beoordeeld of er sprake was van ernstig letsel. Verzoekster heeft aangegeven dat zij door de aanrijding ernstig letsel heeft opgelopen. Haar bekken was zwaar gekneusd en later bleek ook haar oog te zijn beschadigd. Daarnaast heeft zij ernstige knieklachten en lijdt zij aan geheugenverlies.

Verzoekster stelt dat haar vertrouwen in de politie door deze behandeling ernstig is geschaad.

Visie politiechef

De politiechef heeft de Nationale ombudsman laten weten bij zijn eerdere oordeel, zoals hierboven is weergegeven, te blijven.

Mutatie

In een opgemaakt mutatierapport, dat is aangevuld met een formulier, staat onder meer het volgende vermeld:

"Hoofdincident

Registratienummer : (...)
Titel : Meld: Ongeval - Aanrijding
Maatschappelijke klasse : verkeersongeval met uitsluitend materiële schade
(...)

Toelichting bij incident

Verhaal bestuurder auto:

Be reed (...) een parkeergarage in en zag voor hem aan de rechterzijde van het trottoir een vrouw op een fiets fietsen. (...) Opeens fietste de vrouw naar links en fietste zij tegen de rechterzijde van de auto aan. Be heeft daarop gelijk geremd en de vrouw kwam op de motorkap terecht en daarop op de grond.

Verhaal getuigen:

Die hebben alleen de aanrijding gehoord en gezien op het moment dat het gebeurde. Ze hebben geen van allen gezien wat de toedracht was.

Slachtoffer:

Deze is ter plaatse niet gehoord. Ze was nog beduusd en door ambu meegenomen voor onderzoek naar Rijnland ziekenhuis.

TPW:

De verkeersdienst is ook ter plaatse geweest. Onderzoek gedaan ter plaatse. Wordt geen pv, omdat er geen overtreding/misdrijf ten laste kan worden gelegd aan de bestuurder. Verhaal van bestuurder is aannemelijk. (...)

Vervolg

K. heeft nog contact gehad met aangeefster. Deze had een zware gekneusde heup. Zij verklaarde dat de bestuurder te hard reed en daarom ook schuld had. K. heeft uitgelegd dat getuigen ter plaatse dit niet kunnen beamen, omdat zij aangaven dat niet gezien te hebben. (...)

De voa had onderzoek gedaan en geen overtreding of misdrijf kunnen vaststellen.

(...)

RAPPORTAGE

Uitslag onderzoek: vond een ongeval plaats in de parkeergarage (...). Was onduidelijk geval.

Vermoedelijk is de fietsster zelf voor de auto gefietst.

Aanrijding : (x)

(x) materieel

() letsel

() dodelijk

(x) Art. 5 WvW

() Art. 6 WvW"

Verklaringen betrokken politieambtenaren

In het kader van het onderzoek hebben twee medewerkers van de Nationale ombudsman verklaringen afgenomen van de politieambtenaren die betrokken waren bij de aanrijding.

Politieambtenaar K.

Politieambtenaar K. heeft onder meer verklaard dat hij dacht dat hij ter plaatse met zowel de bestuurder van de auto als met verzoekster heeft gesproken. K. had geen bijzondere herinneringen aan het gesprek met verzoekster. Normaal gesproken stelt hij mensen op hun gemak en spreekt eventueel over het ongeval. Om het ijs te breken, maakt hij vaak een grapje en zegt bijvoorbeeld 'mevrouw, wat hebt u nu gedaan?'

K. kon zich niet voorstellen dat zij niet met verzoekster hebben gesproken en haar niet hebben gevraagd hoe het met haar ging. Voorts heeft K. verklaard zichzelf niet te herkennen in het verhaal dat hij gezegd zou hebben dat een bloemetje van de bestuurder aan verzoekster niet nodig was omdat zij zelf schuldig was aan de aanrijding. Volgens K. zou hij dat nooit zeggen en het sturen van een bloemetje zou ook prima zijn als het wel haar eigen schuld was.

K. en H. hebben de VOA ingeschakeld omdat niet duidelijk was wat het letsel van verzoekster was en omdat op dat moment nog niet vast stond hoe het ongeval precies had plaatsgevonden.

De opmerking over de ambulancekosten die hij tijdens het telefoongesprek zou hebben gemaakt vindt hij absurd en heeft hij zeker niet gemaakt, aangezien het verzekeringswerk is, aldus K.

In beginsel wordt een mutatie aan niemand verstrekt. Volgens K. is ook verstrekking aan een verzekeraar in principe niet de bedoeling.

Politieambtenaar H.

Politieambtenaar H. heeft onder meer verklaard dat hij dacht dat zijn collega K. ter plaatse met de fietsster heeft gesproken. H. heeft verklaard dat hij niet veel van het gesprek tussen zijn collega K. en verzoekster heeft meegekregen. Ook naderhand hebben zij er niet over gesproken dat een en ander ter plaatse niet lekker liep. Het klachtonderzoek komt voor H. als een verrassing.

H. heeft verklaard dat hij het verhaal dat zijn collega zou hebben gezegd dat een bloemetje van de bestuurder aan verzoekster niet nodig was, niet herkent. Hij kent zijn collega K. als een hele nette collega en kan zich niet voorstellen dat hij zoiets zou hebben gezegd.

In de mutatie is aangevinkt dat er uitsluitend materiële schade was. Het kan zijn dat dit vinkje standaard wordt gezet als er geen proces-verbaal is opgemaakt. Mogelijk is er bij letsel ook een bepaalde gradatie.

Dus wil dit vinkje misschien niet zeggen dat er helemaal geen letsel was, aldus H.

Politieambtenaar D.

Politieambtenaar D. (verkeersspecialist) heeft een uitgebreide beschrijving gegeven van zijn bevindingen ter plaatse. Hij heeft onder meer verklaard dat de bestuurder van de auto niet op de verkeerde wegheft reed. De weg waarop hij zich bevond, was een weg met één-richtingsverkeer. Er zijn geen sporen aangetroffen die duiden op een aanrijding. Op het wegdek waren ook geen sporen te vinden van de fiets. Het kleine krasje op de motorkap en de beschadigde trapper waren het enige dat zij hebben kunnen vinden. Het is gezien de sporen onwaarschijnlijk dat de fiets een aantal meter is weggeslingerd; dan hadden er krassporen moeten zijn. Ook voor hen bleef onduidelijk wat er gebeurd was. Voorts heeft D. verklaard dat er voor elke aanrijding waar zij komen een formulier wordt opgemaakt. Deze wordt in de mutatie opgenomen. D. begreep niet waarom verzoekster dwars over een rijstrook reed. Wat moest zij daar? Het was aannemelijk dat zij zelf voor de auto was gefietst. Dat is de reden dat D. in de formulier heeft opgenomen dat zij vermoedelijk zelf voor de auto was gefietst. De opgemaakte mutatie met daarin geplakt de formulier is alleen voor intern gebruik bedoeld. De coördinator leest de mutatie en beslist of er al dan niet een proces-verbaal wordt opgemaakt. Op het formulier heeft D. geen letsel aangekruist, omdat er geen sprake was van zwaar lichamelijk letsel.

Politieambtenaar G.

Politieambtenaar G. (verkeersspecialist) heeft over de toedracht van de aanrijding een verklaring afgelegd die overeenkomt met de verklaring van zijn collega D. In de mutatie staat dat verzoekster vermoedelijk voor de auto reed. Dat is volgens G. wel een plausible aanname, maar niet 100% zeker. Als hiervan een proces-verbaal zou worden opgemaakt, zou G. beide partijen artikel 5 WVV ten laste leggen. De bestuurder had misschien beter om zich heen moeten kijken en verzoekster zocht ook het gevaar op. Het zou dan aan het OM zijn om daarover te beslissen. Een mutatie wordt aan niemand verstrekt, aldus G.

Reactie verzoekster

Verzoekster heeft onder meer gesteld dat diegene die heeft verklaard dat politieambtenaar K. met haar in gesprek is gegaan, niet de waarheid spreekt. De getuigen die haar hebben geholpen, kunnen dit volgens verzoekster bevestigen. Er heeft geen gesprek plaatsgevonden, noch op de plek van het ongeval noch in de ambulance. Geen enkele collega heeft toen een woord met haar gewisseld, aldus verzoekster.

Verklaring getuige

Omdat de stellingen van verzoekster lijnrecht staan tegenover de stellingen van de betrokken politieambtenaren K. en H. heeft een medewerker van de Nationale ombudsman de personen benaderd die als (klap)getuige van de aanrijding door de politie zijn gehoord. Alleen getuige X was bereikbaar en heeft een verklaring afgelegd.

X heeft onder meer verklaard dat de politie ter plaatse met verzoekster heeft gesproken. De politieambtenaren vroegen verzoekster wat er was gebeurd en of verzoekster goed bij kennis was. Verder vroegen zij wie ze voor haar konden bellen en of ze nog iets voor haar konden doen. Eén van de politieambtenaren heeft de man van verzoekster gebeld. De politieambtenaren hebben ook met de bestuurder van de auto en de getuigen gesproken.

Volgens getuige X is het niet waar dat de politie alleen maar aandacht had voor de bestuurder van de auto. Ze hebben verzoekster ook netjes behandeld.

De getuige had niets gehoord over het sturen van een bloemetje en dat dat niet nodig was. De getuige kon zich niet voorstellen dat dat is gezegd. Verder heeft de getuige verklaard van mening te zijn dat de

politie zich ter plaatse niet partijdig heeft opgesteld.

Informatie stichting Processen Verbaal

Een medewerkster van de stichting Processen Verbaal heeft aan de Nationale ombudsman laten weten dat de privacyfunctionaris van de politie de betreffende mutatie op 11 december 2013 aan de stichting heeft gestuurd, nadat de stichting de gegevens – op verzoek van een verzekeringsmaatschappij – bij de politie had opgevraagd.

Beoordeling

Ten aanzien van het onpartijdig optreden

1. Het vereiste van onpartijdigheid houdt in dat de overheid zich onpartijdig opstelt en zonder vooroordelen handelt. Dit betekent dat politieambtenaren, wanneer zij bij een aanrijding ter plaatse komen, zich open, onbevangen en onpartijdig dienen op te stellen.

2. De politieambtenaren K. en H. hebben verklaard zich niet te herkennen in het relaas van verzoekster; zij hebben ontkend dat er na de aanrijding geen aandacht voor haar was en dat zij partijdig waren. Ook heeft politieambtenaar K. ontkend dat hij tegen de bestuurder van de auto gezegd zou hebben dat het niet nodig was om verzoekster een bloemetje te sturen, omdat de aanrijding haar eigen schuld zou zijn. Het beeld dat de Nationale ombudsman heeft gekregen na het horen van de politieambtenaren K. en H. wordt bevestigd door getuige X. Zij heeft verklaard dat er wel aandacht voor verzoekster was, dat de politieambtenaren verzoekster netjes hebben behandeld en dat er van partijdigheid geen sprake was.

Ook de stelling dat politieambtenaar K. tijdens een telefoongesprek met verzoekster gezegd zou hebben dat hij haar de schuld had gegeven omdat zij toch wel verzekerd was voor het ambulancevervoer, komt de Nationale ombudsman niet waarschijnlijk voor gezien het feit dat K. verzoekster in de mutatie niet als schuldige aan de aanrijding heeft aangemerkt. Hierin staat namelijk zowel de zienswijze van de bestuurder als de zienswijze van verzoekster vermeld.

Al met al heeft de Nationale ombudsman geen aanknopingspunten gevonden voor de stelling dat politieambtenaar K. zich partijdig heeft opgesteld. De Nationale ombudsman komt dan ook tot de conclusie dat K. overeenkomstig het vereiste van onpartijdigheid heeft gehandeld.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Ten aanzien van het vastleggen van de aanrijding

1.1 Het vereiste van goede organisatie houdt in dat de overheid er voor zorgt dat haar organisatie en haar administratie de dienstverlening aan de burger ten goede komt. Zij werkt secuur en vermijdt slordigheden. Eventuele fouten worden zo snel mogelijk hersteld. Dit betekent dat de politie een aanrijding waarbij zij ter plaatse is geweest, correct dient vast te leggen.

1.2 Het vereiste van goede voorbereiding houdt in dat de overheid alle informatie die van belang is om een weloverwogen beslissing te nemen, verzamelt. Voor beantwoording van de vraag of de politie naar aanleiding van een aanrijding een proces-verbaal moet opmaken, dient zij informatie te vergaren over eventueel opgelopen letsel.

2.1 Ten aanzien van de opgemaakte mutatie merkt de Nationale ombudsman allereerst op dat deze in tegenstelling tot hetgeen de betrokken politieambtenaren hebben verklaard, niet alleen voor intern gebruik is. Deze is immers aan de stichting Processen Verbaal verstrekt, die de informatie weer kan doorverstrekken aan de verzekeringsmaatschappijen. Het is dan ook des te meer van belang dat de feiten juist worden weergegeven.

2.2 Wanneer de lezingen over de toedracht van een aanrijding niet met elkaar overeenkomen, dienen beide lezingen te worden opgenomen in de mutatie.

In dit geval is hieraan voldaan; zowel het relaas van de bestuurder als het relaas van verzoekster en dat van de getuigen is door de politieambtenaren K. en H. in de mutatie opgenomen.

Dat de politieambtenaren D. en G. in de formulier hebben vermeld dat het een onduidelijk geval was, en dat de fietsster vermoedelijk zelf voor de auto is gefietst, acht de Nationale ombudsman niet onjuist. D. en G. zijn immers verkeersspecialisten en hadden onderzoek naar de toedracht van de aanrijding gedaan. Deze vermoedelijke conclusie is derhalve ingegeven door de bijzondere deskundigheid die zij als verkeersspecialisten hebben. De Nationale ombudsman acht het echter niet juist dat in de mutatie/formulier vermeld staat dat er sprake is van een verkeersongeval met uitsluitend materiële schade nu verzoekster tijdens het telefoongesprek met politieambtenaar K. heeft aangegeven dat zij een zwaar gekneusde heup had opgelopen. De mutatie/formulier geeft op dit punt geen juiste weergave van de feiten. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman is dit in strijd met het vereiste van goede organisatie.

3. Voor de beantwoording van de vraag of er een proces-verbaal had moeten worden opgemaakt, is niet alleen van belang of er sprake was van zwaar lichamelijk letsel maar ook of er sprake was van zodanig lichamelijk letsel dat daaruit tijdelijke ziekte of verhindering in de uitoefening van de normale bezigheden is ontstaan (zie Achtergrond). Verzoekster heeft aangegeven dat zij een zwaar gekneusde heup had. De Nationale ombudsman acht het niet onjuist dat de politie dat niet als zwaar lichamelijk letsel heeft aangemerkt. De politie had echter wel moeten stilstaan bij de vraag of uit het letsel tijdelijke ziekte of verhindering in de uitoefening van de normale bezigheden is ontstaan. Zoals de klachtencommissie heeft gesteld, heeft verzoekster haar letsel niet nader onderbouwd. Tegelijkertijd had van de politie mogen worden verwacht dat zij verzoekster nadere vragen had gesteld om te bepalen of tijdelijke ziekte of verhindering in de uitoefening van de normale bezigheden was ontstaan. Zeker nu verzoeksters advocaat bij brief van 25 februari 2014 heeft gesteld dat verzoekster kampt met ernstig geheugenverlies en ernstige knieklachten en dat zij aan het revalideren is, had van de politie mogen worden verwacht dat zij contact met verzoekster had gezocht om nadere vragen te stellen om zodoende te bepalen of er alsnog een proces-verbaal opgemaakt had moeten worden. De politie heeft het vereiste van goede voorbereiding geschonden.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

De Nationale ombudsman geeft de politiechef in overweging de mutatie/formulier aan te laten passen en alsnog een proces-verbaal op te laten maken indien verzoekster het letsel nader heeft onderbouwd en er sprake blijkt te zijn van letsel waaruit tijdelijke ziekte of verhindering van de dagelijkse bezigheden is ontstaan.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de politie-eenheid Den Haag, die wordt aangemerkt als een gedraging van de politiechef van de eenheid Den Haag, is:

- gegrond ten aanzien van het vastleggen van de aanrijding, wegens schending van het vereiste van goede organisatie en het vereiste van goede voorbereiding;
- niet gegrond ten aanzien van de gestelde partijdige opstelling van de politie.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft de politiechef in overweging de mutatie/formutra aan te passen en alsnog een proces-verbaal op te maken indien verzoekster het letsel nader heeft onderbouwd en er sprake blijkt te zijn van letsel waaruit tijdelijke ziekte of verhindering van de dagelijkse bezigheden is ontstaan.

De Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren,
waarnemend ombudsman

Achtergrond

Aanwijzing verkeersongevallen

"3.3.1. Ernstige overtreding van de verkeerswetgeving

Wanneer bij een verkeersongeval uit het oogpunt van verkeersveiligheid sprake is van een ernstige overtreding van de verkeerswetgeving, waarbij de verdachte een voorzienbaar gevaar heeft doen ontstaan, wordt altijd proces-verbaal opgemaakt.

3.3.2. Lichamelijk letsel/dood

Wanneer het verkeersongeval de dood, zwaar lichamelijk letsel of zodanig lichamelijk letsel dat daaruit tijdelijke ziekte of verhindering in de uitoefening van de normale bezigheden ontstaat, tot gevolg heeft, wordt proces-verbaal ter zake overtreding van artikel 6 WVV 1994 opgemaakt.

(...)

Toelichting

In het algemeen betekent het bovenstaande dat proces-verbaal moet worden opgemaakt, indien één der betrokkenen van de plaats van het ongeval naar het ziekenhuis wordt vervoerd, tenzij later bij het onderzoek blijkt dat er slechts sprake is van licht letsel en behandeling in het ziekenhuis niet nodig was. In zo'n geval kan van het opmaken van proces-verbaal alsnog worden afgezien. De behandelend politieambtenaar dient daarover informatie in te winnen bij het slachtoffer of bij de behandelend arts.

In het geval dat een verkeersslachtoffer niet meteen naar het ziekenhuis wordt vervoerd, maar korte tijd later toch in het ziekenhuis moet worden opgenomen ter behandeling van letsel ten gevolge van het ongeval, dient, als dit bekend wordt, alsnog proces-verbaal te worden opgemaakt. Hierbij kan worden gedacht aan een later herkende botbreuk of aan inwendig letsel dat zich pas later openbaart.